

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Muusika õppekava

Kelly Veinberg

LAULAN MITU LAULU

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Celia Roose

Kaitsmisele lubatud: .....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2020

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1.ÕPIKOSEMUSE KIRJELDUS	4
1.1. Muusikalise teekonna algus	4
1.2. Õpingud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias	5
2. KONTSERDIKAVA KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR	8
2.1. Kontserdi kontseptsioon	8
2.2. Kontserdi repertuaari valik	9
2.2.1. “Loomine”	10
2.2.2. “Liku lugu”	11
2.2.3. “Oh ütle, kena neiuke”	12
2.2.4. “Labajalapolka”	13
2.2.5. “Üts pruut, kes olli kihlatud”	14
2.2.6. “Sajatus”	14
2.2.7. “Su vaimu isa palume”	15
3. KONTSERDI KORRALDUS	16
3.1. Koosseis ja ettevalmistusperiood	16
3.2. Lava paigutus ja filmimine	17
KOKKUVÕTE	18
KASUTATUD KIRJANDUS	19
ALLIKAD	20
LISAD	22
Laulude ja pillilugude noodistused:	22
SUMMARY	34

SISSEJUHATUS

Käesolev töö on kirjalik osa minu loov-praktilisest lõputööst “Laulan mitu laulu”. Töös annan ülevaate oma muusikalise teekonna algusest ja õpingutest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÜ VKA) ning avan oma diplomikontserdi kava kontseptsiooni ja ülesehitust.

Kontserdi kavasse olen valinud laulud ja pillilood, mis on mind mõjutanud ja inspireerinud minu muusikalisel teekonnal TÜ VKA-s õppides. Kontserdil esitan eesti traditsioonilisi pillilugusid, regilaule, uuemat rahvalaulu ja omaloomingut nii viiulil soolomänguna kui ka ansambli “Leik” koosseisus.

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa koosneb kolmest osast. Esimeses osas annan ülevaate oma varasemast muusikalisest teekonnast ja õpingutest TÜ VKA-s. Teine osa on pühendatud “Laulan mitu laulu” kontserdi kava kontseptsiooni ja repertuaari tutvustamisele. Töö kolmandas osas annan ülevaate kontserdi ettevalmistuse protsessist. Tööle on lisatud pillilugude ja laulude noodistused ning ingliskeelne kokkuvõte.

Täna oma lastemuusikakooli viiuliõpetajaid ja folkansambli “Pillipiigad” juhendajaid Juta Helilaidi, Glaire Helilaid-Rubenit ja Angelika Kadariku. Suured tänusõnad minu viiuliõpetaja Eva Punderile Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis.

Täna TÜ VKA õppejõude, oma erialaõpetajaid Karoliina Kreintaali, Villu Talsit, Lee Tauli. Erilised tänusõnad lähevad minu lõputöö juhendajale ja erialaõpetajale Celia Roosele. Täna oma kaasmuusikut Elina Kasesalut, Viljandi Muusikakooli, oma lähedasi ja perekonda.

1.ÕPIKOGEMUSE KIRJELDUS

Esimeses peatükis annan ülevaate oma muusikalisest teekonnast etappide kaupa.

Kirjeldan oma muusikalise teekonna algust ja õpinguid TÜ VKA-s.

1.1. Muusikalise teekonna algus

Minu muusikalise teekonna algatajaks pean oma ema, Anneli Veinbergi. Tänu temale on muusika olnud minu kõrval sünnist saadik. Muusika kuulamine, kontsertidel käimine, laul ja pillimäng on alati olnud osa meie pere igapäevast. Olen tänulik talle, et olen saanud kasvada ja areneda just sellises muusikat täis keskkonnas.

Muusikaõpinguid alustasin Kose Muusikakoolis klassikalise viiuli erialal, kus minu viiuliõpetajateks olid Glaire Helilaid-Ruben ja Juta Helilaid. Lisaks klassikalise muusika õppimisele tekkis mul Kose Muusikakoolis võimalus mängida ka folkansambelis “Pillipiigad”. Ansambli asutas 1987. aastal Juta Helilaid, kes on sellest ajast saadik olnud koosseisu juhendaja. Ansambelis sain peale viiulimängu proovida ka kandlemängu (rahvakannel ja duurkannel). Ansambli “Pillipiigade” repertuaari kuulusid seatud rahvalaulud ja traditsioonilised pillilood. (Folkansambel “Pillipiigad” 2012). Ansambelis osalemine mõjutas minu valikut pärimusmuusika õpingute kasuks.

Kogu lastemuusikakoolis õpitud aja vältel osalesime ansambel “Pillipiigadega” paljudel festivalidel ja laagrites ning esindasime Eestit välismaal (Soome, Läti, Leedu, Slovakkia, Tšehhi, Venemaa, Ungari, Serbia, Bulgaaria, Makedoonia, Bosnia ja Hertsegovina, Horvaatia). Osalemine rahvusvahelistel ettevõtmistel rikastas oluliselt minu pärimusmuusikapagasi nooruses ja oli ka heaks baasiks õpingute alustamiseks Viljandis.

Nautisin mõlema stiili, nii klassikalise muusika kui ka pärimusmuusika mängimist, aga pärast lisaastme lõppu valisin edasiõppimiseks klassikalise muusika. Peale lastemuusikakooli lõppu otsustasin jätkata õpinguid Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis (edaspidi Otsa kool). Minu eriala õpetajaks oli Eva Punder. Kolme aasta jooksul, mil õppisin Otsa koolis, sain olla osa sümfooniaorkestrist, millega osalesime paljudes projektides ja kontsertreisidel. Otsa kooli sümfooniaorkestris mängides mõistsin kui oluline osa muusiku elus on koosmängul, mis annab vajalikud oskused üksteise kuulamiseks ja kaasmängijatega arvestamiseks.

Otsa koolis õpitud aja jooksul õppisin mõistma, mis tunne oleks olla elukutseline muusik. Mind ümbritsesid inimesed, kelle elu oli muusika. Minu jaoks oli see tol hetkel vaid hobi.

1.2. Õpingud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias

Õppides Otsa koolis tundsin, et minu muusikalisel teekonnal jääb miski justkui puudu, tol hetkel ei mõistnud, mis täpselt. Keskkooli lõpus oli mul kindel eesmärk minna õppima ülikooli ja just TÜ VKA poole suunas mind mu ema, kes teadis kui väga mulle pärimusmuusika meeldib. 2016. aastal alustasingi õpinguid TÜ VKA-s pärimusmuusika suunal viiuli erialal.

TÜ VKA-s esimeseks pärimusmuusika viiuliõpetajaks ja suunajaks sai Karoliina Kreintaal, kellega on mul väga sarnane muusikaline taust (temagi mängis ansambelis “Pillipiigad” ja õppis Otsa koolis Eva Punderi juures). Ülikooli esimesel aastal tutvusin esmakordselt Eesti Rahvaluule Arhiivi (ERA) arhiivisalvestistega. Esimeseks pillimeheks ja eeskujuks, kelle mängustiili ma jäljendamise põhjal õppisin, oli Ruhnust pärit Peeter Roosleid. Tema virtuoossne ja julge mäng meeldisid mulle väga. Suurt tähelepanu pöörasin noodistamisele ja analüüsidele, millesse süvenesin

põhjalikult. Samuti õppisin pillimängu ja pillilugusid Peeter Rooslaiu isa Elias Schönbergi salvestiste järgi. Esimese aasta lõpus tekkis mul suurepärane võimalus osaleda Ruhnu viiulilaagris, kus sain näha Ruhnu saart, luua seost õpitud lugude ja lauludega viies end mõttes hetkesse ja aega, mil Peeter Roosleid ja Elias Schönberg musitseerisid.

Teise õppeaasta alguses tegin otsuse jagada oma eriala kaheks - jaotades tundidemahu viiulimängu ja laulu vahel. Lauluõpetaja Celia Roose juhendamisel alustasin õppeaastat regilaulude õppimisega ja arhiivisalvestiste kuulamise ning nende jäljendamisega. Minu esimesteks eeskujudeks said Kolga-Jaanist pärit Marie Sepp, Urvastest pärit Hella Keem ja Mustjalast pärit Maria Koert. Selleks ajaks oli mul piisavalt kogemusi salvestistelt pillilugude jäljendamisega, regilaulu õppimine ja jäljendamine oli aga hoopis midagi muud. Lisandus sõna komponent ja jälgida oli palju rohkem: toon, hingamine, intonatsioon, varieerimine, rütmistiil, kaunistused jne. Õppisin erinevaid regilaulu laulmise esitusstiile, need võivad olla kas svingiv, laulev või hoopiski retsitatiivne. Eriliseks väljakutseks kujunes erinevate stiilide omavaheline põimimine. Arvan, et käsikäes pillimänguga peaks alati käima ka laulmine, et mõista paremini intonatsiooni ja tunnetada muusikat endas. Tegin igati õige otsuse eriala jagamisel. Regilaul võlus mind täielikult.

Teadsin, et tahan edaspidi siduda viiulimängu laulmisega. Teise aasta teisel poolel keskendusin laulmisele end samal ajal viiulil saates, millega aitasid mind mõlemad erialaõpetajad. Laulmine ja viiuliga laulu saatmine oli minu jaoks väga suur katsumus. Muutma pidin pillihoidu (viiul ei asetse lauldes lõua all) ja käe asendi muutumisest olenevalt tuli teha lisatööd intonatsiooni puhtuse viimistlemisel. Alguses võimatuna tundunud eesmärk õnnestus minu teise aasta eksamikontserdil, kus laulsin ühte uuemat rahvalaulu end samal ajal viiulil saates.

Teise aasta kevadel sain võimaluse osaleda esimesel Eestis toimival Ethno juhendajate koolitusel, kus õppisin oskusi juhendaja rolliks, mida kasutan igapäevaselt oma elus, nii muusikakoolis õpetajana töötades kui ka ise bändiga seadeid luues.

Koolitusel läbisime erinevaid teemasid, mis abistavad noori juhendajaid ja õpetajaid, kuidas viia õppetööd läbi suure grupiga, kuidas viia läbi proove ja laagreid. Astusin välja oma mugavustsoonist, juhendades suuri gruppe ja võttes endale juhendaja rolli õppisin selle abil väga palju. Selle võimaluse kaudu mõistsin, et soovin olla õpetaja ja juhendaja.

Kolmandal aastal otsustasin liikuda viiulimänguga uues suunas. Mind paelusid improvisatsioon ja maailmamuusika. Erialaõpetaja Villu Talsiga improviseerisime ja mängisime erinevaid lugusid üle maailma. Oluliseks sai oma pilli paremini tundma õppimine ja improviseerimine mingis kindlas helistikus või laadis. Samuti jäljendasin ühte oma lemmik viiulimängijat Esko Järvelät ning tegelesin ka omaloominguga. Kolmandal aastal loodi koosseis "Fropp" (omaloomingulist folk/pop'i mängiv neljaliikmeline koosseis), kus mängisin viiulit ja laulsin. Selle koosseisu repertuaari esitusstiili harjutamisel abistas mind palju Villu Talsi.

Laulutundides keskendusin kolmandal aastal eeskätt uuemale rahvalaulule ja rahvakoraalidele. Leidsin oma meetodid, kuidas mulle meeldib saata laulu nii viiuli kui ka klaveriga. Palju tegelesin ka kooliväliselt laulu ja viiulimängu kombineerimisega.

Neljanda aasta alguses sai minu viiuliõpetajaks Lee Taul, kelle juhendamisel hakkasin oma õpinguid TÜ VKA-s kokku võtma ja lõpukontserdi kavaks ettevalmistusi tegema. Analüüsisin õpitud repertuaari, otsisin pillilugusid ja laule, mis on mind mõjutanud ülikooli õpingute algusest saadik. Laulutundides keskendusime improvisatsioonile ja seadete loomisele.

Neli aastat TÜ VKA-s on arendanud minu silmaringi, andnud mulle muusikalisel teel eesmärgid ja inspiratsiooni. Siit koolist olen leidnud endale kaasmuusikud ja inimesed, kellega tahan muusikavaldkonnas koostööd jätkata. Eriiselt soovin esile tõsta meie kursuse kokkuvõtteid, mis on mind inspireerinud. Minu juhendajad ja õppejõud on aidanud mul leida eesmärgid ja sihikindlust.

2. KONTSERDIKAVA KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR

Järgnevides peatükkides avan oma diplomikontserdi “Laulan mitu laulu” kontseptsiooni ja selgitan repertuaarivalikut.

2.1. Kontserdi kontseptsioon

Kontsert kannab pealkirja “Laulan mitu laulu”. Iga pala kannab kavas kindlat rolli ja on mind õpinguaastate jooksul mõjutanud. Pealkiri “Laulan mitu laulu” on inspireeritud regilaulust “Laalassigi mitu laulu”. Minu jaoks on pealkirjal “laulan mitu laulu” väga suur tähendus, see sümboliseerib eneseületust ja julgust interpreteerida muusikat omamoodi.

Kontserdi eesmärgiks on luua elamus, millest igal kuulajal on võimalus oma mõtetele ja kogemustele toetudes isemoodi aru saada. Lõpukontserdi kavaga näitan oma oskuseid pärimusmuusika interpreteerimisel, pillimängu ja hääle kasutamise tehnilist taset, isiklikku mängustiili ja muusikalist maitset.

2.2. Kontserdi repertuaari valik

Kontserdile valisin repertuaari, mis on olnud minu jaoks tähendusrikas ja mida pean oluliseks oma pärimusmuusika õpingute teekonnal. Valik jagunes kaheks - pillilood ja laulud. Selline valik tulenes minu eriala jaotusest - viiul ja laul. Kavas tuleb esitusele kaks pillilugu ning viis laulu (millest kolm on ühendatud viiulimänguga).

Järgnevas tabelis nr 1 on välja toodud lugude järjekord, allikad ja viited.

Tabel 1. *Kontserdi kava.*

Pealkiri	Allikas	Esitajad ja instrumendid
“Loomine”	H II 2, 416 (548). M. Ostrow ja O. Kallas. Leena Reek	Kelly Veinberg (vokaal)
“Liku lugu”	ERA, Pl. 4 B1. < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mart Männimets, 64. a; Mihkel Toom, 63 a. (12.05.1936)	Kelly Veinberg (viul)
“Oh ütle kena neiuke”	ERA, CD 305 (6) < Omski obl, Krutinski raj, Rõžkovo k – A. Korb 1999 < Emilia (Miiija) Naarits (Kodasma), snd 1916; Maria (Mari) Vedom (Kodasma), snd 1913.	Kelly Veinberg (vokaal, viiul); Elina Kasesalu (vokaal, viiul)
“Labajalapolka” 1. “Isa luige lugu” 2. “Kuimetsa Kaie lugu” 3. “Labajalapolka”	1. ERA, Pl. 6 B2. < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mart Männimets, 64 a.; Mihkel Toom, 63 a. (12.05.1936) 2. ERA, Pl. 6 A2 < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mihkel Toom, 63 a.; Mart Männimets, 64 a. (12.05.1936) 3. Kelly Veinbergi omalooming. 2020 aasta jaanuar.	Kelly Veinberg (viul)

“Üts pruut kes olli kihlatud”	https://soundcloud.com/melika-hainsoo/10-ts-pruut-kes-olli-kihlatud	Kelly Veinberg (vokaal, viiul)
“Sajatus” 1. “Laalassigi mito laulu” 2. Valss isadepäevaks”	1. ER < Tartu l. < Kanepi khk. – O. Kõiva Eesti Raadios 1966. a. < Hella Keem, 52-a. 2. Kelly Veinbergi omalooming. 2016 aasta sügis.	Kelly Veinberg (vokaal, viiul); Elina Kasesalu (vokaal, viiul)
“Su vaimu isa palume”	Tallinna Vanalinna Hariduskolleegiumi käsikirjaline materjal, koostanud Reet Nikkel, lk 27.	Vokaalansambli seade esitatud Kelly Veinbergi poolt.

Laulude ja pillilugude noodistused on leitavad lisadest 1-10.

2.2.1. “Loomine”

Loomislauludega tutvusin TÜ VKA II kursusel, kus laulsin erinevaid loomislaulu tekste ja valisin endale sobiva.

Herbert Tampere on oma kogumikus “Eesti rahvalaule viisidega IV“ (1964) sõnastanud: “Loomine on ehitatud ürgseile kosmagoonilistele vaadetele, mille järgi maailm ja taevakehad on tekkinud mingi imepärase linnu munadest või poegadest. Sääraseid süžeid leidub paljude rahvaste etioloogiliste muistendite hulgas ning need kuuluvad tõenäoliselt väga vanade pärimuste hulka.” Nii jutustataksegi ka Lihula kihelkonnast pärit laulus lugu maailma loomisest, kus lind ehitab pesa, muneb munad, haudub pojad ja pillutab ehk puistab laiali linnupojad. Igal pojalt on kindel ülesanne - üks pandi kuuks kumama, teine päevaks ja kolmas täheks taevasse. Nii sündis maailm.

Laulu “Loomine” valisin sellepärast oma kavva, et see on tähendanud minu jaoks mitmeid uusi kogemusi ja katsumusi, näiteks vastutusrikast rolli regilaulu eeslauljana suure publiku ees. Loomislaul sümboliseerib minu jaoks uue kooliaasta algust ja lõppu. Olen loomislaulu laulnud mitmel aastal TÜ VKA aktustel, kus peale hümnid on kõlanud just see sama loomislaul.

Laulu “Loomine” laulan traditsioonilisel moel, kus mina olen eeslaulja ja kuulajaskond on koor.

2.2.2. “Liku lugu”

Kava teine number on Pärnumaalt Torist pärit “Liku lugu”, mida õppisin arhiivisalvestise järgi ühelt Eesti tuntumalt pärimuspillimehelt, Mart Männimetsalt (Männi Mart, Mart Jantson). Kirjutades oma seminaritööd “Saatepartii kujunemine rahvapärasest viiulimängust kolme viiuliduo (Hiiop/Joakit; Männimets/Toom; Adamson/Jõearu) polkade esituse näitel”, analüüsisin Mart Männimetsa mängustiili ja pillimehe salvestisi. Mart Männimets sündis 1872. aastal Tori kihelkonnas, Männi talus. Mart oli hingelt pillimees ja August Pulst kiitis tema väsimatust pillimängu alal. Pulst kirjutas, et Torist pärit pillimees, kes suutis mängida koheselt soolo-viiulile teist häält kaasa, pidavat olema haruldase kõrva ja kuulmisega. (Sildoja 2014)

Männisalu viieosalise labajalavalsi teebki eriliseks esitaja virtuoosne mäng ja pilliloo tehniline keerukus.

“Liku lugu” seadmisel võtsin arvesse helisalvestisel kõlanud elemente: meloodiakäike, rütme, viisivariatsioone, poogendusi. Esimeses läbimängus jäljendan Männimetsa mängustiili ja järgnevates läbimängudes põimin palasse ka oma mängustiili elemente. Kuna “Liku lugu” on bravuurika karakteriga, siis minu eesmärgiks oli oma seadesse erinevaid elemente lisades see labajalavals “üle võlli keerata” ehk luua algse materjali põhjal midagi täiesti uut. Lihtsustan meloodiat, lisan juurde harmooniat, muudan

meloodia helilaadi ja kasutan erinevaid võimalusi oma pillil, mängin meloodiat ka alumistel kehtel.

Seadmisel arvestan ma tehnikaid ja elemente, mille on Mart Männimets loonud: kiired ja rütmilised hingamised, svingiva ja sirge poognatöö kombineerimine, kiired ja kontrollitud kaunistused ja poognatehnika, meloodiasisesed kontrollitud tempokõikumised.

“Liku lugu” on saanud mu lemmikuks labajalavalsiks - seetõttu on see lugu valitud ka minu kavasse.

2.2.3. “Oh ütle, kena neiuke”

TÜ VKA teisel kursusel hakkasin otsima laule, mis mind kõnetaksid. Sirvisin läbi mitmeid kogumikke ja leidsin Siberi eestlaste laulude kodulehelt laulu “Oh ütle kena neiuke”. Laulu sisu ja sõnum paelusid mind ning mitu aastat hoidsin seda laulu enda laulumärkmiku kaante vahel “soojas”, et tulevikus laulule sobiv koosseis leida ja seade luua. Õpetasin seda laulu 2019. aasta augustis toimunud Kandlekoja XVIII Pärimusa laagris, kust leidsin inspiratsiooni seade loomiseks.

Laulu esitan koos oma kunagise kursusekaaslase, bändikaaslase (koosseis “Leik”) ja väga hea sõbra Elina Kasesaluga. Seade loomisel järgisin laulu sisu: ema ja tütre vestlust (ema tekst - Kelly Veinberg, tütre tekst - Elina Kasesalu). Laulu saadab kahe viiuli *pizzicato* partiid, mis on iseloomult erinevad: üks *pizzicato* on rütmiliselt kindla tiksuga, teine lonkav. Seadele on lisatud vaheosa, mille eesmärgiks on kasvatada laulu dünaamikat vokaalpartiidega ning jõuda laulu haripunkti, kus tütar hakkab tõestama, et noormees teda armastab.

2.2.4. “Labajalapolka”

“Isa luige lugu” ja “Kuimetsa Kaie lugu” on mulle tuttavad juba ansambli “Pillipiigad” ajast. TÜ VKA teisel kursusel tutvusin nendega lähemalt. Kuulates arhiivisalvestistel kõlanud mängumaneeri, analüüsisin veelgi põhjalikumalt Mart Männimetsa ja Mihkel Toomi pillimängu tehnikat ning mängustiili. Oma kavasse otsisin labajalavalssi, mis oleksid kiired ning torupillipärased ja millest on võimalik seada üks terviklik tantsulugu.

Esimestel Eestis mängitud labajalavalssidel olid lihtsad, peamiselt astmelise liikumisega, kiired ja torupillipärased viisid. Näitena saab tuua ka “Kuimetsa Kaie lugu”. Hiljem tekkis aga uusi, suurema ulatusega, hüpetega ja mitmeosalisi, aeglasemas tempos viiulilugusid. (Tampere 1975)

“Isa luige lugu” koosneb neljast osast, kus iga osa on eelmisest inspireeritud. Mihkel Toom on kasutanud mitmeid nii rütmi - kui meloodiapõhiseid variatsioone. Mängus on palju hingamisi nii fraaside keskel kui ka lõpus. Mõlema loo arhiivisalvestisel on kuulda, et üks pillimees mängib meloodiat ja teine saadab teda burdooni mängides.

Seades seon kaks labajalavalssi, jäljendades Mihkel Toomi ja Mart Männimetsa mängumaneeri ja lisades nende mänguelementidele ka enda mõeldud viisi - ja rütmivariatsioone. “Kuimetsa Kaie lugu” inspireeris mind sedavõrd, et kirjutasin ise polka “Labajalapolka”, milles kasutan Mart Männimetsa poolt mängitud meloodialõike ja rütmilist energiat, muutes pilliloo karakteri labajalavalssist polkaks.

2.2.5. “Üts pruut, kes olli kihlatud”

Laul “Üts pruut, kes olli kihlatud” jõudis minuni tänu Meelika Hainsoole. Tema esitatud versiooni kuulates võlus mind laulu sisu, see on kurb armastuslaul, mis lõpeb õnnelikult. Melanhoolsele tekstile lisab värvi laulu meloodia, mille teine pool loob traagilise meeleolu. Lõpukontserdil esitan oma interpretatsiooni Meelika Hainsoolt kuulnud esitusest lähtuvalt.

Seadet looma inspireeris laulu sisu: laul jutustab loo pruudist, kes põgeneb metsa. Ahto Kaasik on kirjutanud artiklis “Maarahva pulmad” (s.a.): “Abielludes lahkub mõrsja oma suguvõsast ning liitub mehe suguvõsaga. Ta lahkub ka piigapõlvest ning astub abielunaiste ja emade hulka.“ Pruudi jaoks oli tol ajal raske lahkuda oma lapsepõlvkodust uude koju, kus võidi tema kohta halba rääkida ja temaga halvasti käituda. Laulu sisu on kui oma kodustest (isa, ema, õde ja vend) lahti laskmine. “Sel muutuse ajal ollakse eriti vastuvõtlik kõigile mõjudele. Samavõrd kui noorpaarile saab sel ajal head luua, saab neid kahjustada halva pilgu, sõna või teoga, olgu tahtsi või kogemata”. (Kaasik s.a.)

Laulu esitan sooloversioonina, saates oma laulu ise viiulil. Viiulil kõlavad erinevad *pizzicato* partiid, iseseisev meloodiapartii ja harmooniline saateroll. Samuti loon hiiu kandle sarnast kõlaefekti harmooniat mängides (mängin lamava poognaga ja hoian poognat sõrmlaua pool, et tekitada sahisevat ja pehmemat kõla).

2.2.6. “Sajatus”

“Sajatus” on kombineeritud regilaulust “Laalassigi mito laulu” ja minu enda loodud valsist “Valss isale”. Laul tuleb esitusele koosseisuga “Leik”. Hella Keemi poolt Kanepi kihelkonnast pärit regilaul jutustab lauljast, kes teab paljusid laule ja seetõttu

hakatakse temast halvasti kõnelema. Vastutasuks sajatab ta need, kes temast halvasti rääkisid.

“Valss isale” sündis 2016. aasta sügisel, millal alustasin TÜ VKA-s oma õpinguid. Kirjutasin valsi oma isale isadepäevaks. See lugu oli minu esimene omaloodud instrumentaalpala viiulile. Seades kokku seda pala regilauluga on muutunud pala tempo ja praegu nimetaksin selle ümber labajalavalsiks.

“Sajatus” algab regilauluga, mida saadab algselt ühe viiuli *pizzicato*. Laulu kasvades lisanduvad erinevad muusikalised kihid: harmoonia teisel viiulil, järgilaulmine, burdooni hoidmine teisel viiulil. Regilaulu taustaks segasin omavahel erinevaid meetrumeid, et mitte regilaulu kindlasse meetrumisse paigutada. Vahepeal on saatepartii kolmeosalises meetrumis, teinekord jällegi kaheosalises. On ka hetki, kus kaks eri meetrumit toimivad samaaegselt. Laulu haripunkti jõudes läheb muusika üle instrumentaalpalale. Valss kõlab kahel viiulil. Pillilugu ja laulu kokku seades sain inspiratsiooni ansambel “Leik” proovidest, kus koosmängu tulemusena tekkis erinevaid saatekäike/*riffe*. Lõpus korratakse regilaulu esimest rida, mille saateks kõlab partii viiulil ja *flažoletid* teisel viiul.

2.2.7. “Su vaimu isa palume”

Rahvakoraal “Su vaimu isa palume” on pärit Hallistest. Koraali kümnest salmist olen esitusele valinud neli. Seade lõin algselt vokaalansamblile, kus on soolohääl, kes laulab koraaliviisi ning saatehääled, kes laulavad burdooni ja saatepartiisid, mis põimuvad harmooniaks. Koraali viis on vahelduvas taktimõõdus ja saatehäälte liikumine lähtub sellest.

Algselt oli plaanis esitada laul vokaalansambliga, kuid seoses eriolukorraga salvestasin laulu kõik partiid *Ableton Live* programmi ning paigutasin seadesse. Esimesena salvestasin koraali põhihääle/viisihääle, seejärel teised kolm häält.

3. KONTSERDI KORRALDUS

Kolmandas peatükis annan ülevaate kontserdi ettevalmistuse protsessist ja korraldusest.

3.1. Koosseis ja ettevalmistusperiood

Seoses eriolukorraga riigis toimub kontsert video vahendusel. Kontserdi kava koosneb suures osas soololugudest, kaks laulu tulevad esitusele koosseisuga “Leik”. “Leik” on viiuli - ja häälekõlasid ühendav koosseis, mille liikmeteks on Kelly Veinberg ja Elina Kasesalu. Koostöö sai alguse tänu sõprusele ja ühisele muusikalisele visioonile. Ansambli liikmed elavad samas elukohas, seetõttu eriolukorrast tulenevad piirangud ei mõjuta koosmusitseerimist.

2019. aasta septembris alustasin kontserdi kava ettevalmistusprotsessiga. Proovides kirjeldasin ansamblikaaslasele kontserdikava ja tutvustasin lugusid, mis tulevad koos esitusele. “Oh ütle, kena neiuke” seade tõin proovidesse ja koos musitseerides muutsime ning kohandasime seadet terviklikumaks. Teise loo, “Sajatus” seadmine võttis kauem aega ja pühendumist. Loodud sai mitmeid erinevaid versioone ja viimane ning lõplik seade valmis 2020. aasta märtsis.

Kontserdi esimest laulu “Loomine” plaanisin algselt esitada koos publikuga (eeslaulja ja koor). Kuna publikut kontserdil ei ole, siis tuleb regilaul esitusele koos Elina Kasesaluga, kelle kanda jääb koori roll.

Soolopalad tulevad esitusele nii nagu olid algselt plaanitud. Muutunud on tehniline lahendus, kus esitust ei ole võimendatud.

3.2. Lava paigutus ja filmimine

Video vormis kontserdi filmimine toimub minu kodus, Viljandis. Lava asukoha valikuks sai tuba, kus on piisavalt valgust ja sein, mis taustana oleks võimalikult tühi. Seinale asetan kolm lõuendit, kuhu olen kirjutanud kontserdi pealkirja "Laulan mitu laulu". Kaamera asetan piisavalt kaugele, et oleks näha pillimängu ja saaks vajadusel tähelepanu pöörata mängutehnilistele detailidele.

Enne lõpukava lõplikku filmimist tegin mitmeid katsetusvideosid, et paika saada võimalikult hea heli ja pilt. Samuti oleme koos ansamblikaaslasega proove teinud kohas, kus toimub filmimine, et harjuda ruumi akustikaga.

Heli paremaks salvestamiseks kasutan mikrofoni, millega salvestan nii laulu kui ka pillimängu. Mikrofoniks kasutan RODE NT2-A, salvestusprogrammiks *Ableton Live* ja filmimiseks Canon 700D peegelkaamerat. Kontserdi kavas olevad laulud ja palad salvestan ühe tervikuna, välja arvatud kava viimase laulu. Rahvakoraal "Su vaimu isa palume" on lisatud eraldi video lõppu, kuna ei saa seda lugu kontserdil üksi mitmehäälselt esitada.

KOKKUVÕTE

Loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli anda ülevaade minu varasematest õpikogemustest, õpingutest TÜ VKA-s ning diplomikontserdi “Laulan mitu laulu” kontseptsioonist, repertuaarist ja korraldusest.

Diplomikontserdi kavasse olen valinud laulud ja pillilood, mis on mind kõnetanud ja aidanud kaasa minu arengule nelja aasta jooksul õppides TÜ VKA-s. “Laulan mitu laulu” pealkiri sümboliseerib eneseületust ja julgust interpreteerida muusikat omamoodi.

Kontserdi repertuaar koosneb eesti rahvalauludest ja pillilugudest ning omaloomingust. Suure osa kavast esitan soolona ja minu mängitavad instrumendid on viiul ja laul. Kontserdil kõlavad kaks pala koos Elina Kasesaluga ehk koosseisuga “Leik”.

Lõputöö esimeses peatükis tutvustasin oma muusikalise teekonna algust ja õpinguid TÜ VKA-s. Teises osas keskendusin kontserdikava “Laulan mitu laulu” kontseptsiooni avamisele ning kontserdi repertuaari tutvustamisele. Kolmandas osas kirjeldasin kontserdi korralduslikku poolt: koosseisu, ettevalmistusprotsessi, lava paigutust ja filmimist.

KASUTATUD KIRJANDUS

Folkansambel “Pillipiigad” - 25. 2012.

<https://maaleht.delfi.ee/arhiiv/folkansambel-pillipiigad-25?id=64059467>.

(17.05.2020).

Kaasik, A. s.a. Maarahva pulmad.

<https://www.maavald.ee/maausk/maausust/eluring/3882-maarahva-pulmad>.

(17.05.2020).

Sildoja, K. 2014. Äratismäng uinuvale rahvamuusikale : August Pulsti mälestusi.

Tallinn : Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum.

Tampere, H. 1964. Eesti rahvalaule viisidega IV. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseumi etnomusikoloogia osakond.

Tampere, H. 1975. Eesti rahvapillid ja rahvatantsud. Tallinn: Eesti raamat.

ALLIKAD

“Loomine”. H II 2, 416 (548). M. Ostrow ja O. Kallas. Leena Reek

“Liku lugu”. ERA, Pl. 4 B1. < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mart Männimets, 64. a; Mihkel Toom, 63 a. (12.05.1936)

“Oh ütle, kena neiuke”. ERA, CD 305 (6) < Omski obl, Krutinski raj, Rõžkovo k – A. Korb 1999 < Emilia (Miilja) Naarits (Kodasma), snd 1916; Maria (Mari) Vedom (Kodasma), snd 1913.

“Labajalapolka”.

1. “Isa luige lugu”. ERA, Pl. 6 B2. < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mart Männimets, 64 a.; Mihkel Toom, 63 a. (12.05.1936)
2. “Kuimetsa Kaie lugu”. ERA, Pl. 6 A2 < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mihkel Toom, 63 a.; Mart Männimets, 64 a. (12.05.1936)
3. “Labajalapolka”. Kelly Veinbergi omalooming. 2020 aasta jaanuar.

“Üts pruut kes olli kihlatud”.

<https://soundcloud.com/meelika-hainsoo/10-ts-pruut-kes-olli-kihlatud>

“Sajatus”.

1. “Laalassigi mito laulu”. ER < Tartu l. < Kanepi khk. – O. Kõiva Eesti Raadios 1966. a. < Hella Keem, 52-a.

2. “Valss isale”. Kelly Veinbergi omalooming. 2016 aasta sügis.

“Su vaimu isa palume”. Tallinna Vanalinna Hariduskolleegiumi käsikirjaline materjal, koostanud Reet Nikkel, lk 27.

LISAD

Laulude ja pillilugude noodistused:

Lisa 1 : “Loomislaul”

Loomislaul

Lihula

Lähme merda pühkimaie,
mere ääri äigamaie!
Püheme pühkmed meresse,
laseme laastud laine'esse.
Mis sääl merest tõusenesse?
Tõusis kulla tammekene.
Mis sääl kulla tamme otsas?
Sinikirju linnukene.
Sie akkas pesa tegema:
tegi kuu ja tegi kaks,
tegi poole kolmatagi.
Akkas ta mune munema:
munes kuu ja munes kaks,
poole kuuda kolmatagi.
Akkas poegi audumaie:
audus kuu ja audus kaks,
poole kuuda kolmatagi.
Akkas poegi pillutama:
pillutas kuu ja pillutas kaks,
pillutas poole kolmatagi.
Ühe pani kuus kumama,
teise päevas peale ilma,
kolmas tähes taevaesse.
Mis tieb kuu kumamassa?
Kudas siis tieda käidanesse,
kui pole kuuda kumamassa.
Mis tieb päeva peale ilma?
Kudas siis loogu kuivatasse,
kui pole päeva paistemassa.
Mis tieb tähti taevaassa?
Kudas siis aega tunnetasse,
kui pole tähti paistemassa.

Lisa 2 : “Liku lugu”

Liku lugu

Tori

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. It consists of five sections, each marked with a letter in a box:

- Section A:** Measures 1-4. Starts with a repeat sign. Includes a fermata over the second measure.
- Section B:** Measures 5-8. Includes a fermata over the sixth measure.
- Section C:** Measures 9-12. Includes a fermata over the tenth measure.
- Section D:** Measures 13-16. Includes a fermata over the fourteenth measure.
- Section E:** Measures 17-20. Includes a fermata over the eighteenth measure.

Measures 21-24 and 25-30 are also present but do not have section labels. Measure 31 is the start of section E. Measure 35 is the end of the piece.

Lisa 3 :“Oh ütle, kena neiuke”

Oh ütle, kena neiuke

Rõskovo

The image shows a musical score for the song 'Oh ütle, kena neiuke'. It consists of two staves of music in 4/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is written on a single line. The lyrics are: 'Oh üt - le ke - na nei - u - ke kus on su ar - mas pei - u - ke - oh'. The second staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. It features a more complex accompaniment with multiple notes per beat. The lyrics are: 'üt - le ke - na nei - u - ke kus on su ar - mas pei - u - ke.' The number '4' is written above the first note of the second staff.

Oh ütle, kena neiuke, kus on su armas peiuke.
Kas ta on mõni mõisamees, või elab talusauna sees.
Oh mamma ta pole mõisa mees, ei ela talusauna sees.
A ta on austud kroonumees, kuldrist tal ripub rinna ees.
Ta kannab kallist kalevit ja kullast pantud paletit.
Oh tütar ära rõemusta, ei see mees sind küll võtma ei saa.
Oh mamma, kui ta ei armastaks, siis ta mul kirja ei kirjutaks.
Ta kirjutas küll mulle kirja ja saatis palju terviseid.
Ta pigistas küll minu kätt ja valas rasket silmavett.
Kui saan ma tagasi tulema, siis saame pulmad pidama.

Lisa 4 :“Isa luige lugu”

Isa luige lugu

Tori

A

5

B

10

14

C

18

22

D

25

ERA, Pl. 6 B2. < Tori, Tori v. - Herbert Tampere; August Pulst < Mart Männimets, 64 a.; Mihkel Toom, 63 a. (12.05.1936). Noodistanud Kelly Veinberg (2020).

Lisa 5 :“Kuimetsa Kaie lugu”

Kuimetsa Kaie lugu

Tori

9

14

Lisa 6 : “Labajalapolka”

Labajalapolka

Kelly Veinberg

Lisa 7 : “Üts pruut kes olli kihlatud”

Üts pruut kes olli kihlatud

Üts Pruut kes ol - li kih - la - tud sai kuul - da et oll vi - ha - tu - d Üts

7
pruut kes ol - li kih - la - tud sai kuul - da et oll vi - ha - tu - d.

Üts pruut kes olli kihlatud, sai kuulda et oll vihatud.
Ta võttis ära pageda, läts mõtsa roosi puude all.
Siis esä teda kutsma läts, tule kodo sa mu armas lats.
Ei või ma tulla esäke, mu süda nii väga valutab.
Siis emä teda kutsma läts, tule kodo sa mu armas lats.
Ei või ma tulla emäke, mu süda nii väga valutab.
Siis veli teda kutsma läts, tule kodo sa mu sõsarakõ.
Ei või ma tulla velleke, minu süda nii väga valutab.
Siis sõsar teda kutsma läts, tule kodo sa mu sõsarakõ.
Ei või ma tulla sõsarake, minu süda nii väga valutab.
Siis peigmees teda kutsma läts, tule kodo sa mu armas pruut.
Nüüd võin ma tulla peiuke, minu süda ju enam ei valuta.

Lisa 8 : “Laalassigi mito laulu”

Laalassigi mito laulu

Kanepi

Laalassigi mito laulu,
mito viit ma veeretässi.
Oles mul imä kuulamanna,
sõsar sõnna võtemanna.
Võõras veese viisi vesile,
lask mino laulu laineille.
Laidetum mino laulemine,
kõneldum mino kõnidmine,
arvat jala astumine.
Mis ma no anna sorijalle,
kingi keelepessijalle.
Püt tüü tuld tõsõ tõrva,
kolmandama kuumõ kivvõ.
Ussi su huulile mingu,
palo nõia palgõelle.
Surma mingu minu sorija,
kärna minu kärataiä,
paisihe minu pajataiä.

Lisa 9 : “Valss isale”

Valss isale

Kelly Veinberg

The musical score is written in treble clef with a 3/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff begins with a boxed letter 'A' and contains four measures of music. The second staff starts with a measure number '5' and contains four measures, ending with a double bar line. The third staff begins with a boxed letter 'B' and a measure number '9', containing four measures. The fourth staff starts with a measure number '13' and contains four measures, ending with a double bar line. The key signature is one sharp (F#).

Lisa 10 : “Su vaimu isa palume”

Su vaimu, Isa palume

I salm

6

II salm

Tallinna Vanalinna Hariduskolleegeiumi käsikirjaline materjal, koostanud Reet Nikkel, lk 27.
Noodistanud Kelly Veinberg (2020).

16

Musical score for measures 16-19, featuring four staves with treble and bass clefs, a key signature of one flat, and various rhythmic patterns.

20 III salm

Musical score for measures 20-27, labeled "III salm", featuring four staves with treble and bass clefs, a key signature of one flat, and a steady rhythmic pattern.

28

Musical score for measures 28-31, featuring four staves with treble and bass clefs, a key signature of one flat, and a steady rhythmic pattern.

Tallinna Vanalinna Hariduskolleegeiumi käsikirjaline materjal, koostanud Reet Nikkel, lk 27.
Noodistanud Kelly Veinberg (2020).

32 IV salm

Musical score for measures 32-35. The score is written for four staves in a single system. The top staff is the vocal line, and the three staves below are the piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The music consists of a melodic line in the voice and a harmonic accompaniment in the piano. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

36

Musical score for measures 36-39. The score is written for four staves in a single system. The top staff is the vocal line, and the three staves below are the piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The music continues from the previous system. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. The vocal line concludes with a fermata on the final note.

SUMMARY

This paper gives an overview of the concept and repertoire of my diploma concert “Laulan mitu laulu” (“I will sing many songs”). The concert marks the end of my traditional music studies at the University of Tartu Viljandi Culture Academy.

The diploma concert consists of songs and tunes which have made an impact on me and have shaped and inspired me as a musician. The title “I will sing many songs” symbolizes self-transcendence and courage to play and perform music my own way. The concert consists of Estonian traditional fiddle tunes, runo songs, newer folk songs and my own creation performed as a solo performance or with an ensemble called Leik (Leik consists of Elina Kasesalu and Kelly Veinberg).

The first part of this paper describes my musical background and studies at the Viljandi Culture Academy. The second part is focused on the concept and repertoire of my diploma concert. In the last chapter I give a short overview on the organisation of the concert.

Due to the state of emergency situation related to Covid-19 in the country, the diploma concert will be performed and filmed in my home in Viljandi.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kelly Veinberg,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Laulan mitu laulu” mille juhendaja on Celia Roose, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kelly Veinberg
17.05.2020